

betæneligheder, som det havde udløst i Sønderjylland. „Det er blevet stærkt kritiseret, at man ikke før eller under forhandlingerne har fundet anledning til at rådføre sig med ledende kredse i Sønderjylland, at disse slet ikke er blevet orienteret om det, der foregik, og dette føles som en tilsidesættelse. Den kritik, der her er fremført, er efter min opfattelse ikke ubegrundet. Ganske vist tror jeg ikke, at slutresultatet ville være blevet anderledes, men hvis man i den foreliggende sag havde kontakten i hvert fald en begrænset kreds dernede, ville vi sandsynligvis have undgået noget af den bitterhed, der nu kan spores. Det er efter min mening fuldt forståeligt, at folk, for hvem det grænsepolitiske arbejde har været en hovedhjørnesten i hele deres virke, føler sig forbigået.

Dernæst nærer man i vide kredse i Sønderjylland megen angstelse og bekymring, fordi der med vedtagelsen af det foreliggende forslag til folketingsbeslutning gives grønt lys for tyske eksamensskoler. Jeg forstår disse betæneligheder, selvom jeg ikke deler dem, i den forstand ikke deler dem, at jeg må erkende, at der er ingen vej udenom.“

I sin svartale erkendte *stats- og udenrigsministeren*, at der „vel nok på visse punkter kunne have været en lidt nærmere kontakt end den, der har været, selvom jeg — det erkender jeg — har følt mig overbevist om, at når, som det var tilfældet, samtlige sønderjyske folketingsmedlemmer var orienteret om alt, hvad der her skete, gennem deres direkte deltagelse i enkelte forhandlinger eller igennem det udenrigspolitiske nævn eller — går jeg ud fra — gennem deres partiformænd, så synes det jo alligevel, som om dette ikke har været tilstrækkeligt. Det er naturligvis i første række min fejl, at jeg ikke har tænkt herpå; vi burde have tænkt på at tale med nogle fra disse kredse. Det er jo kun en ringe trøst, at ingen, ingen fra noget parti, har henledt min opmærksomhed derpå, så jeg kan vel dele en smule af ansvaret herfor med andre, der var lige så interesserede i den gode og stilfærdige løsning, som jeg selv var. Men jeg beklager altså i og for sig, at vi ikke har haft tanken henledt på, at en lidt stærkere følelse med visse kredse i Nordslesvig havde været på sin plads.“

Ved sagens 2. (sidste) behandling udtalte *Aksel Larsen*:

„Som jeg sagde ved 1. behandling, anser vi det for ganske overflødig, ja, vi anser det for skadeligt, om Danmark afgiver en sådan erklæring om rettigheder for personer tilhørende det tyske mindretal i de sønderjyske landsdele, og vi mener ikke, at folketinget bør godkende den erklæring, den højtærede stats- og udenrigsminister har afgivet på regeringens vegne i Bonn. Jeg vil gerne give tydeligt udtryk for denne mening og tillader mig derfor at stille følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen:

„Folketinget udtaler, at Danmarks behandling af det tyske mindretal i de sønderjyske landsdele er af en sådan art, at den overflødig gør afgivelse af en dansk erklæring, og går dermed over til næste sag på dagsordenen.““